

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA CLUJ-NAPOCA

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA CLUJ-NAPOCA
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ
ȘI ISTORIE LITERARĂ
„SEXTIL PUȘCARIU”

SOCIETATEA
ROMÂNĂ
DE DIALECTOLOGIE

AL XXI-LEA SIMPOZION INTERNAȚIONAL DE DIALECTOLOGIE

Eveniment organizat în cadrul proiectului
„Săptămâna limbii române”

5–6 septembrie 2024

Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”
Str. Emil Racoviță, nr. 21 • 400165 Cluj-Napoca • România

Joi, 5 septembrie 2024

8.30–9.00 Primirea participanților, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca, str. E. Racoviță, nr. 21

9.00–9.30 Deschiderea lucrărilor simpozionului (sala de lectură)

Alocuțiuni de deschidere:

Dumitru Loșonți (președintele Societății Române de Dialectologie)

Acad. Gheorghe Chivu (președintele Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române)

Adrian Tudurachi (directorul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”)

9.30–12.30 Comunicări în plen

Moderatori: Federica Cugno, Dumitru Loșonți

9.30 Acad. Gheorghe Chivu (Academia Română, București), *Scrierile misionarilor italieni din Moldova și istoria limbii române*

10.00 Federica Cugno (Universită degli Studi di Torino), *Al zecelea volum al Atlasului lingvistic italian: exemple de continuitate și discontinuitate lingvistică și culturală*

10.30–11.00 Pauză de cafea

11.00 Adrian Chircu (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), *Aproximarea numerică la nivel dialectal. Observații asupra hărții 1500 din ALR (serie nouă): [(Am cheltuit) vreo trei mii de lei (cu casa)]*

11.30 Roberto Merlo (Universită degli Studi di Torino), *Limba română vorbită în Italia ca heritage language între standard și grai. Studiu de caz*

12.00 Dumitru Loșonți (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Din terminologia păstoritului (IV)*

12.30–14.00 Masa de prânz

14.00–16.00 Muzeul Etnografic al Transilvaniei, Palatul Reduta, str. Memorandumului, nr. 21

Vizitarea expoziției

Oameni, locuri și cuvinte. Atlasul lingvistic român în imagini

Curator: Gabriela Violeta Adam

SECȚIUNEA DE DIALECTOLOGIE ȘI PRAGMATICĂ

Joi, 5 septembrie 2024

16.00–17.30 Sala de lectură

Moderatori: Margareta Manu Magda, Rozalia Colciar

16.00–16.20 Margareta Manu Magda (Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Explicit și implicit în exprimarea evidenței la nivelul limbii române vorbite regional*

16.20–16.40 Daiana Felecan (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare), *Limba română vorbită actuală – subtipul conversației spontane: privire teoretică*

16.40–17.00 Ioan-Mircea Farcaș (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare), *Exprimarea politeții în graiurile românești, pe baza atlaselor lingvistice*

17.00–17.30 Discuții

17.30–18.00 Pauză de cafea

18.00–19.30 Sala de lectură

Moderatori: Ioan-Mircea Farcaș, Rozalia Colciar

18.00–18.20 Alina Bojoga (Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Termeni privind mijloacele de iluminat în gospodăria țărăneasca din România*

18.20–18.40 Rozalia Colciar (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Observații asupra tipologiei informatorilor în jurnalul de anchetă al dialectologului Viorel Bidian*

18.40–19.00 Lăcrimioara Florian (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare), *Denumiri pentru noțiunea „chibrit” în limba română*

19.00–19.30 Discuții

19.30 Cina

SECȚIUNEA DE LEXICOLOGIE/LEXICOGRAFIE ȘI ONOMASTICĂ

Joi, 5 septembrie 2024

16.00–17.30 Sala „Nicolae Drăganu”

Moderatori: Davide Astori, Oliviu Felecan

16.00–16.20 Alfonso Germani (Centro Inchieste Dialettali „La Ciocia”, Arce), *Note a margine del Vocabolario Italiano – Dialetto locale di tre comuni del Lazio Meridionale a trent'anni dalla pubblicazione del primo lessico della parlata*

16.20–16.40 Silvia Corino Rovano (Università degli Studi di Torino), *La variabilità linguistica del nome di un vino di antico prestigio secondo la testimonianza dei conti di una castellania piemontese tra Due e Trecento*

16.40–17.00 Davide Astori (Università degli Studi di Parma), *La resa dei proverbi della Vita di Bertoldo di G. C. Croce nella versione moldava del manoscritto 328 [230] – Fondo Zabelin 45641 del Museo Storico di Mosca* (ff. 53r-55v)

17.00–17.30 Discuții

17.30–18.00 Pauză de cafea

18.00–19.30 Sala „Nicolae Drăganu”

18.00–18.20 Oliviu Felecan (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare), *O perspectivă onomastică asupra minorităților etnice din România: polonezii*

18.20–18.40 Adelina Emilia Mihali¹, Giulia Guzzo² (¹Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca; ²Università degli Studi di Torino), *Variazioni antroponimiche nel contesto della migrazione: il caso dei migranti rumeni rientrati dall’Italia*

18.40–19.00 Valeriu-Nicolae Nichitean (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare), *„Corectitudinea” lingvistică în numele de străzi românești (cu atenție specială asupra hodonimiei din Cluj-Napoca)*

19.00–19.30 Discuții

19.30 Cina

SECȚIUNEA DE DIALECTOLOGIE ȘI ETNOLINGVISTICĂ **Vineri, 6 septembrie 2024**

9.00–11.00 Sala de lectură

Moderatori: Cosmina Timoce Mocanu, Dana-Mihaela Zamfir

9.00–9.20 Cosmina Timoce Mocanu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Practici festive în atenția anchetelor lingvistice interbelice. Analiză de caz: Sântoaderul*

9.20–9.40 Lavinia Nasta (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *De-a baba-oarba: note (geo- și etno-) lingvistice*

9.40–10.00 Veronica Ana Vlasin (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Tradiții culinare, specific etnografic și specific dialectal: soluții de redare a graiului sălăjean în Zămuri-supe, zupe și năcreli*

10.00–10.20 Taras Datso (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare; Universitatea Națională din Ujgorod), *Românii din Transcarpatia: aspecte etnolingvistice*

10.20–11.00 Discuții

11.00–11.30 Pauză de cafea

11.30–13.00 Sala de lectură

11.30–11.50 Cristian Gașpar (Central European University, Viena), *Despre distribuția dialectală a formelor verbale cu dentală refăcută analogic în secolul al XVII-lea. Date noi, surse neglijate și observații metodologice pe marginea unei controverse inutile*

11.50–12.10 Alin-Mihai Gherman (Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia), *O problemă de istoria limbii române: Lexic turcesc sau turcic?*

12.10–12.30 Dana-Mihaela Zamfir¹, Veronica Ana Vlasin², Daniela Răuțu¹ (¹Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, ²Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *„Am obosit” și „mă odihnesc” în graiurile dacoromâne. Istoria cuvintelor și a variantelor fonetice și morfologice*

12.30–13.00 Discuții

13.00–15.00 Masa de prânz

SECȚIUNEA DE DIALECTOLOGIE, LEXICOLOGIE ȘI ONOMASTICĂ **Vineri, 6 septembrie 2024**

9.00–11.00 Sala „Nicolae Drăganu”

Moderatori: Florin-Teodor Olariu, Maria Aldea

9.00–9.20 Florin-Teodor Olariu¹, Luminița Botoșineanu¹, Alexandru Cohal¹, Veronica Olariu¹, Silviu Bejinariu², Ramona Luca², Alex Cosmescu³ (¹Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași; ²Institutul de Informatică Teoretică al Academiei Române, Filiala Iași; ³Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova), *Proiecte recente în geolingvistica digitală românească*

9.20–9.40 Elena Isabelle Tamba¹, Ana Vulpe², Marius-Radu Clim¹, Mariana Nastasia¹, Claudius Teodorescu³, Tudor Bumbu², Liliana Botnaru², Livia Căruntu-Caraman², Cristina Caterev² (¹Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași; ²Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova; ³Academia de Științe și Literatură, Mainz, Germania), *Din atelierul de lucru al pregătirii unei ediții critice digitale – Theodor Stamati, **Disionăraș românesc de cuvinte tehnice și altele greu de înțeles** (1851)*

9.40–10.00 Maria Aldea (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), *Unitățile lexicale FASOLE și MAZĂRE în graiurile dacoromânești nord-dunărene*

10.00–10.20 Cosmina-Maria Berindei (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *O abordare cantitativă a răspunsurilor la Chestionarele Muzeului Limbii Române*

10.20–11.00 Discuții

11.00–11.30 Pauză de cafea

11.30–13.00 Sala „Nicolae Drăganu”

11.30–11.50 Mihaela Morcov, Emanuela Dima (Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Jordan – Al. Rosetti”, București), *Componenta relațională a secvențelor de descendență și reprezentarea ei antroponomică în documentele romanice medievale*

11.50–12.10 Otilia Urs, Crina Pop (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Antroponime în însemnările din cărțile românești vechi*

12.10–12.30 Alexandra Baneu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Numele zeilor în Eglogele lui Vergiliu traduse de Vasile Popp*

12.30–13.00 Discuții

13.00–15.00 Masa de prânz

SECȚIUNEA DE DIALECTOLOGIE

Vineri, 6 septembrie 2024

15.00–16.50 Sala de lectură

Moderatori: Cosmina-Maria Berindei, Cristian Gașpar

15.00–15.20 Gabriela Violeta Adam (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Particularități ale graiului băieșilor din Valea Sebeșului*

15.20–15.40 Patricia Serbac (Universitatea „George Emil Palade” din Târgu Mureș), *Greutăți în desfășurarea anchetei dialectale la istroromâni*

15.40–16.00 Ana-Maria Pirtac (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Aspecte fonetice și lexicale în graiul din Țara Loviștei*

16.00–16.30 Discuții

16.30–17.00 Pauză de cafea

17.00–17.30 Sala de lectură

Lansarea volumului

***Lucrările celui de-al XX-lea Simpozion Internațional de Dialectologie
(Cluj-Napoca, 1–2 septembrie 2022)***

Editori: Adelina Emilia Mihali, Veronica Ana Vlasin, Dumitru Loșonți
Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2024

17.30 Închiderea lucrărilor simpozionului

SECȚIUNEA DE DIALECTOLOGIE ȘI LEXICOLOGIE

Vineri, 6 septembrie 2024

15.00–16.30 Sala „Nicolae Drăganu”

Moderatori: Elena Isabelle Tamba, Irina Floarea

15.00–15.20 Irina Floarea (Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Jorgu Jordan – Al. Rosetti”, București), *'A se crăpa de ziua' în dialectele limbii române*

15.20–15.40 Elena Isabelle Tamba (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași), *Terminologia astronomică românească – elemente de sinonimie*

15.40–16.00 Andreea-Nora Pușcaș (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca), *Actul nașterii și creativitatea lexicală*

16.00–16.30 Discuții

16.30–17.00 Pauză de cafea

17.00–17.30 Sala de lectură

Lansarea volumului

***Lucrările celui de-al XX-lea Simpozion Internațional de Dialectologie
(Cluj-Napoca, 1–2 septembrie 2022)***

Editori: Adelina Emilia Mihali, Veronica Ana Vlasin, Dumitru Loșonți
Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2024

17.30 Închiderea lucrărilor simpozionului

Proiect derulat cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local Cluj-Napoca și cu susținerea Ghepard Communication

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

VISIT CLUJ-NAPOCA
The Heart of Transylvania

GHEPARD
COMMUNICATION

impress®

